

"POR 2014-2020, o mare oportunitate pentru dezvoltarea Regiunii Sud Muntenia"

(Interviu cu Liviu Gabriel Mușat, Director ADR Sud Muntenia)

Programul Operațional Regional 2014-2020 reprezintă o mare oportunitate pentru dezvoltarea Regiunii Sud Muntenia, este de părere Liviu Gabriel Mușat, Directorul Agenției de Dezvoltare Regională Sud Muntenia.

Domnia sa ne-a declarat, într-un interviu: "Cu ajutorul fondurilor nerambursabile europene alocate prin POR, putem să producem o schimbare în bine în regiunea noastră. Nu va fi ușor, însă Regiunea Sud Muntenia poate avea un viitor bun, pentru că deține un potențial de dezvoltare excepțional. Însă, ca să scoatem la lumină această capacitate a zonei, consider că este nu doar importantă, ci chiar esențială cooperarea, fie că este vorba de cooperare între județe, între centru și regiuni sau între comunitățile cu nevoi și agenția noastră, în calitate de partener al acestor comunități".

➤ Liviu Mușat: "Bugetul alocat inițial regiunii Sud Muntenia, prin POR 2014 - 2020, depășește 800 de milioane de euro".

Reporter: Cum vedeți dezvoltarea regiunii Sud Muntenia?

Liviu Gabriel Mușat: Pentru dezvoltarea regiunii Sud Muntenia, Programul Operațional Regional 2014-2020 reprezintă o mare oportunitate. Cu ajutorul fondurilor nerambursabile europene alocate prin POR, putem să producem o schimbare în bine în regiunea noastră. Nu va fi ușor, însă Regiunea Sud Muntenia poate avea un viitor bun, pentru că deține un potențial de dezvoltare excepțional. Însă, ca să scoatem la lumină această capacitate a zonei, consider că este nu doar importantă, ci chiar esențială cooperarea, fie că este vorba de cooperare între județe, între centru și regiuni sau între comunitățile cu nevoi și agenția noastră, în calitate de partener al acestor comunități.

Reporter: Ce sumă a fost alocată din bugetul 2014-2020 pentru dezvoltarea regiunii pe care o reprezentați?

Liviu Gabriel Mușat: Bugetul alocat inițial regiunii Sud Muntenia, prin Programul Operațional Regional 2014 - 2020, depășește 800 de milioane de euro, sumă din care ne dorim să absorbim cât mai mulți bani europeni. Față de exercițiul bugetar trecut, POR 2014 - 2020 are de două ori mai multe axe, o alocare financiară cu 70% mai mare față de perioada anterioară de programare, tipuri noi de investiții și, cel mai important, ținte și indicatori mai clar definiți și monitorizați.

Reporter: Ce tipuri de proiecte finanțează POR 2014-2020?

Liviu Gabriel Mușat: Spre deosebire de perioada anterioară de programare bugetară, POR 2014-2020 finanțează în plus tipuri de investiții pentru:

✓ *cercetare, dezvoltare și inovare pentru IMM, prin centre de transfer tehnologic*

O primă problemă evidențiată în analizele efectuate pentru alcătuirea noului program o constituie transferul limitat al rezultatelor cercetării în piață și nivelul scăzut de asimilare a inovării în firme. Astfel, proporția IMM-urilor care au introdus un produs sau un proces inovator este sub 3%, ceea ce este extrem de puțin.

Întâlnire de lucru Axa 4 POR Ploiești

Mai mult, două treimi dintre întreprinderile noi dispar în primul an de viață. Centrele de transfer tehnologic (CTT) constituie una dintre noutățile absolute ale noului program, ca tip de investiții ce stimulează inovarea, pentru a introduce în circuitul economic rezultatele cercetării, transformate în produse, procese și servicii noi sau îmbunătățite. Astfel, potențialii beneficiari ai fondurilor eu-

ropene vor fi toate acele entități juridice care fac transfer tehnologic, conform legislației în vigoare, respectiv OUG nr. 57/ 2002 și HG nr. 406/ 2003.

✓ *incubatoare de afaceri*

Pe lângă sprijinul oferit direct companiilor, se acordă facilități pentru companii nou înființate prin intermediul incubatoarelor de afaceri.

✓ *eficiență energetică, inclusiv a clădirilor publice*

Fondul de clădiri din România a fost construit la standarde scăzute în timpul regimului comunist, iar renovarea acestuia a fost neglijată. Performanța energetică a clădirilor este foarte slabă, ceea ce conduce la utilizarea ineficientă a energiei.

(continuare în pagina 28)

Fonduri europene

(urmare din pagina 27)

Dacă prin Regio 2007-2013 s-a început anveloparea blocurilor de locuințe și refacerea izolațiilor acestora, prin POR 2014-2020 vor fi finanțate proiecte complexe ce presupun folosirea unor tehnologii noi, care să crească eficiența energetică: noi tipuri de circuite electrice, instalații de încălzire, ventilație etc. Pe lângă clădirile rezidențiale, noul program include, în proiectele de eficiență energetică, și clădirile publice, precum și iluminatul public.

✓ creșterea mobilității urbane

Scopul este să avem un transport eficient, care să-i determine pe cetățeni să renunțe la mașina personală și să apeleze la transportul public, cât mai prietenos cu mediul. Astfel, investițiile se vor adresa inclusiv transportului public electric și nemotorizat, precum și construirii unei infrastructuri necesare funcționării acestuia (de exemplu stații de alimentare electrice). Toate acestea se vor derula pe baza planurilor de

mobilitate urbană durabilă, obligatorii pentru fiecare oraș.

✓ *infrastructura educațională pentru preșcolari*

Spre deosebire de Regio 2007-2013, când erau modernizate sau reabilitate doar structuri din învățământul primar, gimnazial, liceal și universitar, noul program include și reabilitarea și modernizarea clădirilor utilizate în educația ante și preșcolară (creșe și grădinițe).

✓ *infrastructura de sănătate*

Construirea și dotarea spitalelor regionale - sănătatea va beneficia de construirea și echiparea a trei spitale regionale, precum și de reabilitarea și modernizarea unităților de primiri urgență din spitalele județene, ceea ce reprezintă o nouă față de vechiul Regio, în care erau reabilitate și modernizate doar spitale și ambulatorii.

✓ *infrastructura socială*

Centre comunitare integrate socio-medicale ce vor oferi atât servicii sociale, cât și medicale, față de centrele sociale reabilitate în programul Regio 2007-2013, prin care erau oferite doar servicii sociale.

✓ *infrastructura rutieră*

Modernizarea și reabilitarea drumurilor județene care fac legătura cu rețelele de transport european (TEN-T).

✓ *Dezvoltarea Locală plasată sub Responsabilitatea Comunității (DLRC)*

Față de Regio 2007-2013, unde intervențiile în tipurile de zone defavorizate au fost realizate fie de autoritățile publice locale, fie de reprezentanți ai societății civile, noul Regio propune o abordare integrată. Astfel, comunitățile marginalizate vor putea implementa proiecte de incluziune socială și combatere a sărăciei, pe baza unor strategii de dezvoltare locală. Aceste proiecte pot primi finanțare din POR 2014-2020 (prin Axa prioritară 9 „Sprijinirea regenerării economice și sociale a comunităților defa-

ianuarie - februarie 2017 - Caravana POR, Dâmbovița

vorizate din mediul urban”) și din Programul Operațional Capital Uman 2014-2020 (Axa prioritară 5 „Dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității”).

✓ *înregistrarea proprietăților din mediul rural în Sistemul Integrat de Cadastru și Carte Funciară*

POR 2014-2020 va cofinanța, prin Axa prioritară 11, o parte din Programul Național de Cadastru și Carte Funciară al României. În

acest scop, sunt alocate 300 de milioane de euro. Programul s-ar putea întinde pe 7 - 8 ani și ar urma să funcționeze pe principiul cadastrului general: realizarea cadastrului complet, intravilan/extravilan, pentru o unitate administrativ-teritorială.

✓ *Investițiile Teritoriale Integrate (ITI)*

Acestea permit intervenții concentrate și corelate pe mai multe domenii dintr-o singură zonă, pentru dezvoltarea integrată a acesteia. Astfel, ITI Delta Dunării are alocate 411,81 milioane de euro din POR 2014-2020 (iar cu contribuția tuturor Fondurilor Europene Struc-

turale și de Investiții 2014 - 2020 ar putea ajunge la 1 miliard de euro), pentru un areal format din 38 de unități administrativ-teritoriale din cadrul Rezervației Biosferă Delta Dunării, din județul Tulcea și din nordul județului Constanța.

Reporter: În acest context favorabil, ce strategie are Agenția pentru atragerea cât mai multor fonduri europene?

Liviu Gabriel Mușat: În ceea ce privește exclusiv Programul Operațional Regional, pe care ADR Sud Muntenia îl implementează în calitate de Organism Intermediar, prin

Liviu Gabriel Mușat: "La nivelul regiunii de dezvoltare Sud Muntenia, gradul de absorbție a fondurilor alocate prin POR 2007 - 2013 depășește 80%".

(continuare în pagina 30)

(urmare din pagina 29)

activitatea instituției noastre încercăm să fim un sprijin real, în special pentru administrația publică locală, dar din ce în ce mai mult dorim să ne îndreptăm și spre mediul de afaceri. Practic, prioritatea noastră zero este sprijinirea potențialilor beneficiari ai fondurilor europene. Pentru această perioadă de programare suntem preocupați să identificăm și să încurajăm cât mai multe proiecte importante pentru comunitățile regiunii noastre. Din acest motiv am fost, suntem și vom

fi în continuare alături de potențialii beneficiari din regiunea noastră, prin activitățile de helpdesk derulate exclusiv pentru sprijinirea lor.

Reporter: Care este gradul de absorbție, la nivel regional, a fondurilor alocate din bugetul precedent?

Liviu Gabriel Mușat: La nivelul regiunii de dezvoltare Sud Muntenia, gradul de absorbție a fondurilor alocate prin POR 2007 - 2013 depășește 80%, însumând peste 620 de milioane de euro. Bineînțeles că ne-am fi dorit să ne apropiem de 100%, însă sunt cauze

multe, vechi și însemnate care au dus la acest procentaj, ce se datorează în principal faptului că foarte multe proiecte și-au reziliat contractele de finanțare într-un moment în care nu se mai puteau realoca aceste fonduri către alte proiecte.

În total, în regiunea noastră au fost depuse aproape 1.300 de proiecte, iar pentru peste jumătate dintre ele au fost semnate contracte de finanțare. În ceea ce privește domeniile vizate, acestea au fost diverse, având în vedere paleta largă de finanțări specifice Regio:

dezvoltarea urbană, dezvoltarea infrastructurii de transport și a celei sociale, mediul de afaceri și dezvoltarea turismului.

Reporter: Care este valoarea fondurilor UE atrase în 2016?

Liviu Gabriel Mușat: Până la această dată nu a fost contractat niciun proiect dintre cele depuse în cadrul POR 2014 -2020 la nivelul regiunii noastre de dezvoltare. Anul 2016 a reprezentat o luptă pe două fronturi - practic, vechiul cu noul se îngemănau și atenția a fost îndreptată pe de-o parte spre beneficiarii POR 2007 - 2013, care au avut de finalizat proiectele rămase în implementare, iar pe de altă parte spre potențialii aplicanți care doresc să realizeze investiții prin noul program, pe care am încercat să îi sprijinim prin caravanele de informare organizate în toate județele regiunii noastre.

Implementarea Programului Operațional Regional este puternic concentrată în acest moment pe lansarea liniilor de finanțare și pe promovarea acestor oportunități de finanțare pe care le oferă POR în actualul exercițiu financiar.

Până în prezent, proiectele depuse la nivelul regiunii noastre au fost în mare parte evaluate din punctul de vedere al conformității administrative și eligibilității. Încă de la începutul lunii martie am semnat contractul de atribuire pentru achiziția de experți evaluatori, astfel încât acum suntem în plină derulare cu cea de-a doua etapă de evaluare, cea tehnico-financiară. Încercăm ca până la sfârșitul primului semestru să transmitem Autorității de Management din cadrul Ministerului Dezvoltării Regionale toate contractele ce vor trece de etapa de evaluare tehnico-financiară.

În momentul de față, avem depuse la nivelul regiunii 360 de aplicații, cu o valoare totală de aproape 1.380 de milioane de lei, din care peste 1.237 milioane lei reprezintă valoarea solicitată. Cele mai multe, un număr de aproape 300, au fost depuse de microîntreprinderi, ceea ce înseamnă că avem o cerere de peste 126% față de valoarea alocată regiunii. De asemenea, avem foarte multe proiecte depuse în cadrul Axei 5 (peste 40 de aplicații), pentru conservarea patrimoniului național cultural, unde

Ianuarie - februarie 2017 - Caravana POR, Alexandria

cererea de proiecte pentru conservarea și valorificarea monumentelor este de aproape 190%.

Reporter: Cum apreciați legislația din domeniu?

Liviu Gabriel Mușat: Legislația în domeniul fondurilor europene, așa cum am mai afirmat de-a lungul timpului, încă din perioada de programare anterioară, a ridicat o serie de probleme pentru aplicații din vechiul program operațional, cele mai frecvente vizând achizițiile publice.

Încă din exercițiul bugetar trecut, 2007 - 2013, noi am încercat să venim în sprijinul beneficiarilor - profilactic și preventiv -, să avem o atitudine activă, pozitivă și să îi punem la curent cu normele legislative, cu toate procedurile, în general, ajutându-i în permanență.

Din păcate, când aplicații demarează procedurile pentru realizarea unui proiect din fonduri neram-

bursabile, nu iau totdeauna în calcul riscurile ce apar pe durata elaborării, și, ulterior, implementării acestuia. Din acest motiv pot rezulta multe greșeli care conduc la consecințe nefaste în ceea ce privește implementarea și finalizarea în bune condiții a proiectului.

De cele mai multe ori, buna derulare a proiectelor în programul 2007 - 2013 a fost afectată în special de modul în care au fost realizate licitațiile și de cum s-au desfășurat acestea. Deja a devenit cunoscută pentru unii contestarea procedurilor de achiziții publice care durează și care întârzie, insurmontabil aproape, proiectele.

Trag nădejde ca, împreună cu beneficiarii, instituțiile implicate în gestionarea fondurilor, comunitățile din regiunea noastră, să ne bucurăm de roadele programului anterior și, cu înțelepciune, să preluăm în noul POR tot ceea ce a fost

bun în exercițiul 2007 - 2013 și să ameliorăm tot ceea ce este de ameliorat.

În contextul accesării fondurilor europene, consider că esența rezolvării oricărei probleme pentru dezvoltarea economică este însăși identificarea nevoilor comunității. Administrațiile locale, în calitate de aplicați și, mai ales, reprezentanți ai unor comunități, ar trebui să realizeze proiecte care sunt strict necesare locuitorilor urbanelor pe care le conduc. Evident că nu pot rezolva toate problemele dintr-o dată, dar, printr-o ierarhizare a nevoilor de investiții, în timp se pot găsi soluții, care, ulterior, pot fi transcrise în proiecte europene, pe care să le prioritizeze, ideal, într-un larg cadru partenerial, într-o dezbatere publică, în care să angreneze cât mai mulți cetățeni ai comunității, mediul de afaceri, mass-media, asociațiile profesionale, sindicatele și, dacă se poate, chiar și mediul academic.

În altă ordine de idei, este foarte important ca în administrațiile locale să se formeze colective de oameni cu experiență, care să transpună în proiecte ceea ce dorește comunitatea. Este foarte important să știi să scrii un proiect, să știi să faci o achiziție publică, așa încât să nu existe probleme pe parcursul derulării investiției.

Reporter: Care credeți că ar fi aportul noului exercițiu bugetar în ameliorarea problemelor enumerate?

Liviu Gabriel Mușat: Un aport important al noului program POR este, în opinia mea, introducerea criteriului competitivității, deoarece criteriul „primul venit - primul servit” a adus nemulțumiri aplicaților din mediul privat în perioada de programare anterioară. O altă chestiune importantă adusă de POR este dată de faptul că, acum, pentru finanțarea proiectelor de investiții este suficientă doar depunerea studiului de fezabilitate/documentației de avizare a lucrărilor de intervenție. Totodată, sunt modificări necesare aduse indicatorilor de proiect, care acum sunt predefiniți, specifici fiecărei priorități de investiții.

De asemenea, dacă aplicații își vor manifesta interesul de a accesa fonduri prin depunerea unui număr cât mai mare de proiecte în ca-

drul unei linii de finanțare, este posibil să asistăm la o realocare de fonduri în cadrul programului, așa cum s-a întâmplat în perioada 2007-2013, când de-a lungul acestui exercițiu financiar au fost deschise mai multe apeluri de proiecte pentru îmbunătățirea infrastructurii educaționale și pentru sprijinirea dezvoltării microîntreprinderilor.

În final, ca o recomandare, îndemnăm solicitanții să nu aplice pe programe europene, în general, pentru a accesa fonduri nerambursabile, dacă nu au identificat o nevoie reală ce poate fi soluționată prin proiectul pe care doresc să îl realizeze și dacă acesta nu aduce un plus economic. Orice proiect ce rezolvă o problemă de natură economică, la rândul lui, poate crea noi premise pentru proiectele de natură socială. Mediul de afaceri trebuie încurajat, deoarece acesta aduce bani pentru susținerea comunităților locale. Proiectele trebuie să fie bine realizate. Astfel, cu cât calitatea documentației tehnice este mai bună, cu atât problemele întâmpinate pe perioada derulării proiectului sunt mai reduse.

Cred că în momentul în care faci un proiect doar de dragul de a obține niște finanțări, îți asumi o serie de riscuri, ce pot avea ca rezultate, pe de-o parte, incapacitatea de a duce la bun sfârșit proiectul sau de a susține cofinanțarea investiției, iar, pe de altă parte, asigurarea mentenanței proiectului, care trebuie să aibă o perioadă de durabilitate de trei sau cinci ani, după caz.

ADR Sud Muntenia, în calitate de Organism Intermediar pentru POR, monitorizează timp de trei ani proiectele europene implementate de mediul privat și vreme de cinci ani proiectele realizate de mediul public, după ce contractele de finanțare au fost finalizate, pentru a verifica dacă beneficiarii și-au respectat angajamentele asumate. Față de programul anterior, pe lângă clauzele standard prevăzute în contracte, există și clauze specifice aplicabile fiecărei priorități de investiții, care dacă nu sunt respectate întocmai ar putea conduce la rezilierea acestora.

Reporter: Mulțumesc!

Liviu Gabriel Mușat: "Ca o recomandare, îndemnăm solicitanții să nu aplice pe programe europene, în general, pentru a accesa fonduri nerambursabile, dacă nu au identificat o nevoie reală ce poate fi soluționată prin proiectul pe care doresc să îl realizeze și dacă acesta nu aduce un plus economic".

